

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Tomáše Herce v právní věci žalobce: **M. O.**, zast. Mgr. et Mgr. Terezou Veselou, advokátkou se sídlem Botanická 608/28, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2025, č. j. OAM-0371079-17/DO-2025, v řízení o kasačních stížnostech žalobce a žalovaného proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 22. 10. 2025, č. j. 57 A 11/2025-15,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti žalobce a žalovaného **se odmítají** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o své kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti žalobce.
- IV. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o své kasační stížnosti.
- V. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti žalovaného.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 9. 9. 2025, č. j. OAM-0371079-17/DO-2025, žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení dočasné ochrany na území České republiky podle § 5 odst. 7 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Lex Ukrajina“), ve spojení s § 10 odst. 1 písm. a) zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dočasné ochraně“), jelikož žalobci poskytl dočasnou ochranu jiný členský stát Evropské unie.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Praze. Ten ji napadeným usnesením odmítl (výrok I.) a věc postoupil Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců (dále jen „Komise“) k vyřízení žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dočasné ochrany (výrok II.). O náhradě nákladů řízení rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá na její náhradu právo (výrok III.). Dle krajského soudu z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2023, č. j. 5 Azs 39/2023-24, č. 4515/2023 Sb. NSS, vyplývá, že ve věcech neudělení dočasné ochrany podle Lex Ukrajina je nutné před podáním žaloby nejprve podat žádost o nové posouzení důvodů neudělení dočasné ochrany, kterou posoudí

Komise. Teprve proti jejímu rozhodnutí se lze bránit žalobou podle § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Žalobce přitom tento opravný prostředek před podáním žaloby nevyčerpal, a tudíž je jeho žaloba nepřipustná. Jelikož však byl žalovaným nesprávně poučen o možnosti podat přímo žalobu ke správnímu soudu, postoupil krajský soud věc Komisi k vyřízení žádosti o nové posouzení důvodů neudělení dočasné ochrany.

II. Obsah kasačních stížností a vyjádření účastníků

[3] Nejprve napadl výše označené usnesení krajského soudu v rozsahu výroků I. a II. žalovaný (dále jen „ministerstvo“) kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Navrhl zrušit napadené usnesení a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení. Následně napadl usnesení krajského soudu kasační stížností ze stejného důvodu i žalobce a shodně jako ministerstvo navrhl zrušení napadeného usnesení a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení.

II.a Kasační stížnost ministerstva

[4] Ministerstvo nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že proti rozhodnutí o neudělení dočasné ochrany lze podat žádost o nové posouzení důvodů podle § 180e zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Tvrdí, že krajský soud nesprávně vyhodnotil procesní postupy dle Lex Ukrajina. Podle ministerstva se zákon o pobytu cizinců použije jen tehdy, pokud nelze použít zákon o dočasné ochraně (§ 1, § 4 odst. 1, 2 a 3 Lex Ukrajina). V projednávané věci byla žádost zamítnuta podle § 10 odst. 1 písm. a) zákona o dočasné ochraně ve spojení s § 5 odst. 7 Lex Ukrajina, nikoli z důvodů uvedených v zákoně o pobytu cizinců. Právě § 5 odst. 7 Lex Ukrajina přitom výslovně stanoví, že ve věci neudělení nebo odnětí dočasné ochrany se použije zákon o dočasné ochraně, který v § 16 a § 17 vylučuje užití ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, o odvolání. Posledně uvedená ustanovení umožňují podat proti rozhodnutí o neudělení dočasné ochrany přímo správní žalobu.

[5] Ministerstvo proto namítá, že procesní režim zákona o pobytu cizinců (včetně § 180e) se neuplatní. Správně poučilo žalobce o možnosti podat žalobu ke správnímu soudu a nebyl důvod žalobu odmítnout ani věc postoupit Komisi. Na podporu své argumentace ministerstvo poukázalo na praxi Krajského soudu v Brně, který obdobné žaloby proti rozhodnutí o neudělení dočasné ochrany v minulosti věcně projednal.

[6] Žalobce se ke kasační stížnosti ministerstva nevyjádřil.

II.b Kasační stížnost žalobce

[7] Žalobce předně vymezuje přijatelnost kasační stížnosti, a sice tak, že je doposud v judikatuře kasačního soudu řešena rozdílně otázka, zda je proti rozhodnutí o neudělení dočasné ochrany přijatého na základě ustanovení obsažených v zákoně o dočasné ochraně přípustné podat správní žalobu, nebo zda je nutné nejprve podat žádost o nové posouzení důvodů neudělení dočasné ochrany.

pokračování

[8] Dle žalobce krajský soud nesprávně vyložil rozsudek NSS č. j. 5 Azs 39/2023-24. Závěry v něm uvedené na projednávanou věc vůbec nedopadají. V tamní věci byla žádost o dočasnou ochranu zamítnuta s odkazem na § 4 odst. 1 Lex Ukrajina ve spojení s § 56 odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců (tamní žadatel byl držitelem víza opravňujícího jej dlouhodobě pobývat a pracovat na území Kanady, navíc se nejednalo o osobu vysídlenou z Ukrajiny). Výsledkem tamního řízení byla informace o neudělení dočasné ochrany včetně poučení o možnosti podat žádost o nové posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza podle § 180e zákona o pobytu cizinců. V projednávané věci byla žádost žalobce zamítnuta podle § 5 odst. 7 Lex Ukrajina ve spojení s § 10 odst. 1 písm. a) zákona o dočasné ochraně. Ministerstvo navíc oproti odkazované věci sp. zn. 5 Azs 39/2023 žalobce nepoučilo o možnosti podat žádost podle § 180e zákona o pobytu cizinců.

[9] Žalobce má za to, že je v jeho věci třeba vyložit § 4 odst. 1 Lex Ukrajina ve spojení s odst. 3 téhož zákona tak, že se použijí ta ustanovení zákona o pobytu cizinců vztahující se k dlouhodobým vizům za účelem strpění, která se nedotýkají právních otázek již upravených zákonem o dočasné ochraně. Otázka opravných prostředků v případě neudělení dočasné ochrany podle zákona o dočasné ochraně je upravena právě tímto zákonem, a tedy není namístě aplikovat úpravu v § 180e zákona o pobytu cizinců. Ostatně krajské soudy žaloby v obdobné procesní situaci věcně projednaly (viz např. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 10. 2025, č. j. 41 A 22/2025-24).

[10] Postup krajského soudu v nynější věci posouvá okamžik udělení dočasné ochrany, jejíž podmínky žalobce splňuje. Mezi žalobcem a ministerstvem není sporné, že žalobce je osobou vysídlenou z Ukrajiny a že již není držitelem pobytového oprávnění za účelem dočasné ochrany vydaného na Slovensku, kterého se vzdal. Důvod neudělení dočasné ochrany spočívající v odepření druhotného pohybu vysídlených osob v minulosti opakovaně judikatura odmítla.

[11] Ministerstvo se ke kasační stížnosti žalobce nevyjádřilo.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[12] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasačních stížností a shledal, že byly podány včas, osobami k tomu oprávněnými, žalobce je zastoupen advokátkou a za ministerstvo jedná jeho pověřený zaměstnanec, který má vysokoškolské právnické vzdělání (§ 102 a násl. s. ř. s.)

[13] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval přípustností kasační stížnosti ministerstva, jelikož bylo formálně vzato před krajským soudem procesně úspěšné. Přípustností kasačních stížností ministerstva v obdobných věcech, kdy byla žaloba odmítnuta a věc postoupena k rozhodnutí Komisi, se již kasační soud zabýval a dovodil, že v takové situaci je přípustná (viz odst. [12] rozsudku NSS ze dne 20. 11. 2025, č. j. 22 Azs 248/2025-17, a tam uvedenou judikaturu, nebo usnesení NSS ze dne 26. 11. 2025, č. j. 22 Azs 254/2025-19, odst. [5]). Ministerstvo totiž nebývá pouze proti důvodům rozhodnutí (§ 104 odst. 2 s. ř. s.), nýbrž zpochybňuje i správnost výroků napadeného usnesení o odmítnutí žaloby pro nepřípustnost (výrok I.) a o postoupení věci Komisi (výrok II.). Domáhá se tedy v zásadě věcného projednání žaloby.

[14] Nejvyšší správní soud se následně zabýval otázkou přijatelnosti kasačních stížností ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy otázkou, zda kasační stížnosti svým významem podstatně přesahují vlastní zájmy stěžovatelů. Jedná se totiž o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (§ 31 odst. 2 s. ř. s.). K obsahu neurčitého pojmu přesah vlastních zájmů stěžovatele kasační soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve kterém se nepřijatelností podrobně zabýval. Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti podávané žalovaným správním orgánem kasační soud vymezil v rozsudku ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006-59, č. 1143/2007 Sb. NSS.

[15] Ministerstvo v kasační stížnosti nikterak nevymezuje důvody její přijatelnosti a ani Nejvyšší správní soud je neshledal. Naproti tomu žalobce vymezuje přijatelnost kasační stížnosti tak, že je doposud v judikatuře kasačního soudu řešena rozdílně otázka, zda je proti rozhodnutí o neudělení dočasné ochrany přijatého na základě ustanovení obsažených v zákoně o dočasné ochraně přípustné podat správní žalobu, nebo zda je nutné nejprve podat žádost o nové posouzení důvodů podle § 180e zákona o pobytu cizinců.

[16] Dle Nejvyššího správního soudu však není žádný z výše vymezených důvodů přijatelnosti kasačních stížností dán. Kasační stížnosti žalobce i žalovaného jsou proto nepřijatelné.

[17] Skutkově i právně obdobným případem se totiž kasační soud v nedávné době zabýval. Přitom dospěl k závěru, že žádost o nové posouzení důvodů podle § 180e zákona o pobytu cizinců představuje řádný opravný prostředek ve smyslu § 5 a § 68 písm. a) s. ř. s. proti každému rozhodnutí o neudělení pobytového oprávnění na území České republiky za účelem poskytnutí dočasné ochrany podle Lex Ukrajina. Pro účely procesního postupu tedy není rozhodné, zda je žádost zamítnuta z důvodů stanovených v zákoně o dočasné ochraně, nebo zákoně o pobytu cizinců (viz rozsudek č. j. 22 Azs 248/2025-17, odst. [17] a násl.). Nejvyšší správní soud se v citovaném rozsudku též zabýval vzájemným vztahem jednotlivých ustanovení Lex Ukrajina, zákona o dočasné ochraně a zákona o pobytu cizinců (srov. zejména odst. [30], [31] a [32] již citovaného rozsudku). Proto je v souladu s rozsudkem NSS č. j. 5 Azs 39/2023-24 před podáním žaloby ve správním soudnictví nutné opravný prostředek, žádost o nové posouzení důvodů podle § 180e zákona o pobytu cizinců, vyčerpat. To žalobce v projednávané věci neučinil, krajský soud proto žalobu správně odmítl a věc postoupil Komisi.

[18] Nejvyššímu správnímu soudu nepřísluší v nyní projednávané věci přezkoumávat ministerstvem a žalobcem odkazovaná řízení vedená u Krajského soudu v Brně. Ostatně rozhodovací činnost krajských soudů není pro Nejvyšší správní soud závazná (viz odst. [36] rozsudku č. j. 22 Azs 248/2025-17).

[19] Závěrem kasační soud uvádí, že chápe a rozumí poukazu žalobce na skutečnost, že postupem krajského soudu a nyní i NSS dochází k oddálení okamžiku udělení pobytového oprávnění, na které má svého tvrzení nárok. Tato skutečnost však není a nemůže být pro posouzení věci rozhodná.

IV. Závěr a náklady řízení

pokračování

[20] Nejvyšší správní soud dospěl na základě výše uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnosti svým významem podstatně nepřesahují vlastní zájmy stěžovatelů, a proto je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[21] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1, větou první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS).

[22] Žalobce se svou kasační stížností úspěšný nebyl, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o své kasační stížnosti. Ministerstvo bylo úspěšné vůči kasační stížnosti žalobce. Žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti mu však nevznikly, Nejvyšší správní soud proto ministerstvu náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žalobce nepřiznal.

[23] Ministerstvo nebylo se svou kasační stížností úspěšné, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o vlastní kasační stížnosti. Naopak žalobce byl ve vztahu ke kasační stížnosti ministerstva úspěšný, proto by mu měla náležet náhrada nákladů řízení o této kasační stížnosti. Žalobce však žádný úkon v řízení o kasační stížnosti ministerstva neučinil. Nejvyšší správní soud proto žalobci právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ministerstva nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. prosince 2025

JUDr. Radan Malík
předseda senátu